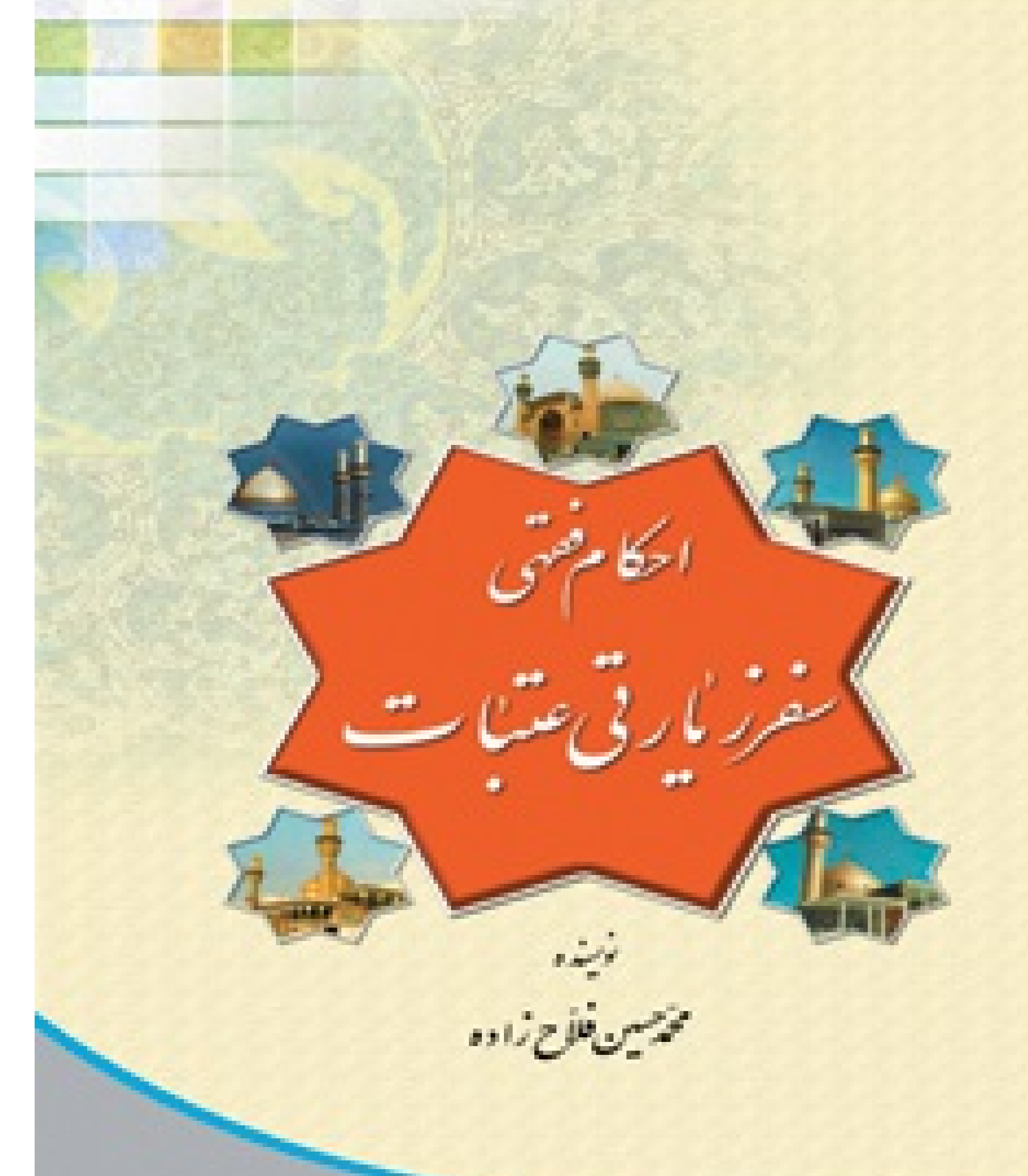

احکام فقهی
سفر زیارتی عتبات
نویسنده:
محمدحسین فلاح زاده

بسم الله الرحمن الرحیم

احکام فقهی سفر زیارتی عتبات

نویسنده:

محمدحسین فلاح زاده

ناشر چاپی:

مشعر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

احکام فقهی سفر زیارتی عتبات

مشخصات کتاب

سرشناسه:فلاح‌زاده، محمدحسین، ۱۳۳۹ -

عنوان و نام پدیدآور:احکام فقهی سفر زیارتی عتبات/نویسنده محمدحسین فلاح‌زاده.

مشخصات نشر:تهران: مشعر، ۱۳۸۶.

مشخصات ظاهری:۶۰ ص.؛ .م‌س ۱۹/۵ × ۹

شابک ۳۵۰۰ ریال ۹۷۸۹۶۴۵۴۰۰۵۷۴

وضعیت فهرست نویسی:فیپا

یادداشت:کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع:فقه جعفری -- رساله عملیه.

موضوع:زیارت -- آداب و رسوم.

موضوع:نماز.

رده بندی کنگره ۱۸۳/۹BP/ف۸الف۳۲۵ ۱۳۸۶

رده بندی دیویی ۲۹۷/۳۴۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۱۱۰۱۴۸۳

ص:۱

مقدمه

از آنجـا که «فقه» برنـامه عملی تمام زنـدگی است و برای همه مراحل آن؛ در حضـر و سـفر، تنهایی یا گروهی، برای اعمال فردی یا اجتماعی، قانون عملی دارد، لـذا بر آن شـدیم تا در این نوشـته مختصـر برخی از احکام مربوط به سـفر زیارتی عتبات را مرور کنیم، باشد که با مراعات آن‌ها، زائران عزیز بتوانند وظیفه دینی خود را بهتر بشناسند و به آن‌ها عمل کنند و بهره معنوی بیشتری ببرند.

احکام و آداب سفر

اشاره

در این قسـمت گوشه‌ای از احکـام و آداب سـفر را با اسـتفاده از منابع فقهی در سه بخش: «پیش از سـفر»، «در سـفر» و «نماز مسافر» می‌آوریم:

پیش از سفر

این کارها پیش از سفر و هنگام آغاز آن مستحب است:

۱. طلب خیر از خداوند؛ بدین معنی که از خداوند، خیر و خوبی در این سفر را درخواست کند.

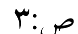
۲. اطلاع دادن به دوستان و بستگان و حلالیّت طلبیدن از آنان.

۳. وصیت کردن، به خصوص نسبت به امور واجب.

۴. انتخاب همسفران مناسب و هم شأن خود از نظر اخلاقی و اقتصادی.

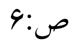
۵. انتخاب زمان مناسب برای سفر، که در ایام هفته،

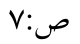
ص:۲

ص:۴۰

ص:۵

ص:۸

ص:۹

ص: ۱۰

روزهای شنبه و پس از آن، روزهای سه شنبه و پنجشنبه مستحب است و روز جمعه، قبل از نماز جمعه به سفر رفتن مکروه است. اگر در سایر ایام هفته لازم شد به سفر برود، صدقه بدهد و برود.

۶. خواندن دعای سفر و آیات و سوره‌های قرآنی و دعاهای دیگری که وارد شده است و از جمله آنهاست، سوره قدر «انا انزلناه فی لیلهٔ القدر ...»، آیهٔ الکرسی از «لا اله الّا هو الحیّ القیوّم تا ... هم فیها خالدون» و سوره‌های حمد «الحمد للّه‌ربّ العالمین ...»، ناس «قل أعوذ بربّ الناس ...» و فلق «قل أعوذ بربّ الفلق ...».

۷. صدقه دادن در آغاز سفر، و بهتر است هنگام سوار شدن به وسیله نقلیه صدقه بدهد.

۸. غسل کردن پیش از بیرون رفتن برای زیارت. (۱)

در سفر

هر چند احکام و آداب سفر بسیار است و به تناسب افراد و مکان‌ها نیز احکام و آداب خاصی دارد و بسیاری از آن‌ها در بخش آداب زیارت و در بخش‌های دیگر این نوشته خواهد

۱- العروهٔ الوثقی، ج ۲، کتاب الحج، فی آداب السفر، ص ۴۱۱ و سراج الشیعه فی آداب الشریعه، ص ۲۵۵

ص: ۱۱

آمد ولی گوشه‌ای از آن‌ها بدین شرح است:

۱. مستحب است زاد و توشه لازم و کافی به همراه داشته باشد.

۲. با همسفران خود با اخلاق نیکو رفتار کند.

۳. به افراد ضعیف و مریض در طول سفر کمک کند.

۴. به خدمت‌کاران حرم‌های مطهر کمک و انفاق کند.

۵. به فقرا و مساکین محل صدقه بدهد. (۱)

نماز مسافر

۱. اگر برنامه سفر زائران عزیز به گونه‌ای باشد که کمتر از ده روز در یک محل می‌مانند، نمازهای چهار رکعتی را باید دو رکعتی (شکسته) بجا آورند، حتی افرادی که پیش از این به جهت آنکه شغلشان یا مقدمه شغلشان مسافرت بوده است، مانند خلبانان و ملوانان و برخی از رانندگان. و کسانی که برای انجام کار زیاد به سفر می‌روند ولی این سفر آنان زیارتی است و شغلی نیست باید نمازهای چهار رکعتی را شکسته بخوانند.

آری اگر افرادی بدانند که می‌توانند حداقل ده روز در یک محل؛ مثلًا در کربلا یا نجف بمانند و با قصد ماندن حداقل ده

۱- همان.

ص: ۱۲

روز به آنجا بروند، نمازشان تمام است. (۱)

۲- مسافری که قصد کرده ده روز بماند، اگر بیشتر از ده روز، مثلًا ۱۳ یا ۱۵ روز بماند، تا وقتی که مسافرت نکرده و از آنجا نرفته، باید نمازش را تمام بخواند و لازم نیست دوباره قصد ماندن ده روز کند. (۲)

۳- مسافری که بنا دارد ده روز در جایی بماند، اگر از قصد خود برگردد تکلیف او بدین شرح است:

الف: پیش از خواندن نماز چهار رکعتی از قصد خود برگردد و تصمیم بگیرد کمتر از ده روز بماند، باید نماز را شکسته بخواند.

ب: پس از خواندن یک نماز چهار رکعتی از قصد خود برگردد؛ تا وقتی که در آنجاست باید نماز را تمام بخواند. (۳)

۴- مسافری که قصد کرده ده روز در جایی بماند، اگر در بین نماز چهار رکعتی از قصد خود برگردد، چنانچه مشغول رکعت سوم نشده، باید نماز را دو رکعتی تمام نماید و بقیه نمازهای خود را شکسته بخواند و اگر مشغول رکعت سوّم

۱- توضیح المسائل، نماز مسافر و تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۵۸، القول فی قواطع السفر، الثانی.

۲- توضیح المسائل، م ۱۳۴۷

۳- همان، م ۱۳۴۲

ص: ۱۳

شده، نمازش باطل است و تا وقتی که در آنجاست باید نماز را شکسته بخواند، اگر چه داخل در رکوع رکعت سوم شده باشد. (۱)

۵- مسافری که بنا دارد ده روز در جایی بماند اگر:

الف: تصمیم نداشته باشد به اطراف آنجا برود، یعنی تمام ده روز را در یک جا می‌ماند، نمازش تمام است.

ب: تصمیم دارد به اطراف (کمتر از ۵/ ۲۲ کیلومتر) برود و برگردد ولی کمتر از چند ساعت در آنجا می‌ماند، یعنی در تمام ده روز چند ساعتی بیرون آن محل خواهد بود، در این صورت نیز نمازش تمام است.

ج: تصمیم دارد پس از ده روز به اطراف (کمتر از ۵/ ۲۲ کیلومتر) برود و برگردد، در این صورت نیز نمازش تمام است.

د: تصمیم دارد در بین ده روز به اطراف برود و می‌داند، بیش از چند ساعت طول می‌کشد، در این صورت قصد ده روز صحیح نیست و نمازش شکسته است.

ه: تصمیم بیرون رفتن نداشته و پس از خواندن حداقل یک نماز چهار رکعتی، بیرون رفت (کمتر از ۵/ ۲۲ کیلومتر) در این صورت نماز تمام است و ضرری به قصد ندارد، هر چند بیش

۱- همان، م ۱۳۴۶

ص: ۱۴

از چند ساعت طول بکشد. (۱)

۶. مسافری که می‌خواهـد ده روز در محلی بماند، در صورتی باید نماز را تمام بخواند که بخواهد تمام ده روز را در یک جا بماند، پس اگر بخواهد مثلًا ده روز در نجف و کوفه بماند، باید نماز را شکسته بخواند. (۲)

۷. مسافر می‌تواند در مسـجدالحرام و مسـجد النبی صـلی الله علیه و آله و مسـجد کوفه و حرم امام حسـین علیه السلام نماز را تمام یا شکسته بخواند ولی تمام خواندن با فضیلت‌تر است. (۳)

۸. تمـام روضه شـریفه (زیر گنبـد) حرم مطهّر امـام حسـین علیه السـلام و رواقها و مسـجد متصل به آن، همین حکم را دارد و مسافر می‌تواند در آنجا نیز نماز را تمام بخواند، ولی در غیر از روضه شـریفه؛ یعنی در رواق‌ها و مسجد متصل به آن احتیاط مستحب است که مسافر نماز را شکسته بخواند ولی در صحن و شهر کربلاء باید نماز را شکسته بخواند. (۴)

۱- العروهٔ الوثقی، ج ۱، فی قواطع السفر، م ۸

۲- توضیح المسائل، م ۱۳۳۷ و تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۵۹، القول فی قواطع السفر، م ۶

۳- توضیح المسائل، م ۱۳۵۶ و تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۶۴، القول فی احکام المسافر، م ۸

۴- همان.

ص: ۱۵

۹. مسافر می‌توانـد در این اماکن، بدون نیّتِ تمام یا شکسـته، نماز را شـروع کند و در وسط آن یکی را اختیار کند و بر همان اساس نماز را به پایان ببرد و حتی در اثنای نماز می‌توانـد نیّت را برگردانـد؛ مثلًا به نیت شکسـته خواندن نماز را شـروع کرده ولی در اثنای نماز قصـد کند که نماز را چهار رکعتی تمام کند و همچنین به‌عکس، تا وقتی که محل عدول نگذشـته باشد. پس اگر به نیت چهار رکعتی نماز را شروع کرده و در رکعت اوّل یا دوم تصمیم گرفت که نماز را شکسته بخواند، اشکال ندارد. (۱)

۱۰. حکم تخییر بین تمـام و شکسـته مخصوص نمـاز است، بنـابراین شـخص مسـافر حتی اگر تمـام روز را در حرم امـام حسـین علیه السلام یا مسجد کوفه بماند نمی‌تواند روزه بگیرد. مگر روزه مستحب با نذر که حکم آن خواهد آمد. (۲)

احکام مسجد و حرم

شش تن از امامان معصوم علیهم السلام در کشور عراق مدفونند.

زائران عتبات مقـدس عراق، به زیارت ایشان و بسـیاری از مساجـد آنجا؛ از جمله مسـجد کوفه خواهنـد رفت که جهت آگاهی آنان مسائلی از احکام مسجد و حرم را

۱- تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۶۴، القول فی احکام المسافر، م ۸

۲- همان، ج ۱، ص ۲۶۴، القول فی احکام المسافر، م ۱۰

ص: ۱۶

یادآور می‌شویم:

۱. نماز خواندن در مساجد مستحب است، بلکه حاضر نشدن در مسجد به خصوص برای همسایگان مسجد، در صورتی که عذری مثل بارش باران نباشد، مکروه است. (۱)

۲. وقتی انسان وارد مسجد می‌شود، مستحب است دو رکعت نماز به قصد تحیّت و احترام به مسجد بخواند و اگر نماز واجب یا مستحب دیگری هم بخواند کافی است. (۲)شایسته یادآوری است که برخی مساجد؛ از جمله مسجد کوفه و سهله، دارای نمازها و آداب ویژه‌ای است که در کتاب‌های ادعیه و زیارات آمده است و چنانچه زائران بتوانند آن آداب را مراعات کنند و آن نمازها را بخوانند خوب است.

۳. ترتیب اولویت مساجد برای نماز خواندن از نظر ثواب بدین شرح است:

* مسجد الحرام، هر نماز در آنجا، معادل یک میلیون نماز است.

* مسجد النبی صلی الله علیه و آله هر نماز در آنجا، معادل ده هزار نماز است.

۱- تحریرالوسیله، ج ۱، فی مکان المصلی، ص ۱۵۱، م ۱۶

۲- توضیح المسائل، م ۹۱۳

ص: ۱۷

* مسجد جامع کوفه، هر نماز در آنجا معادل هزار نماز است.

* مسجد الاقصی، هر نماز آن معادل هزار نماز است.

* مسجد جامع هر شهر، هر نماز در آنجا معادل یکصد نماز است.

* مسجد قبیله، هر نماز در آنجا معادل بیست و پنج نماز است.

* مسجد بازار، هر نماز در آن، معادل دوازده نماز است. (۱)

با توجه به این مسأله و اهمیت بسیار زیاد مسجد کوفه، زائران عزیز فرصت را غنیمت شمرده، و در وقت حضور در آن مسجد، از عبادت و نماز و ادعیه و آداب آن غفلت نکنند.

۴. نماز خواندن در حرم امامان علیهم السلام ثواب بسیار دارد به خصوص در حرم امیرالمؤمنین علی علیه السلام و امام حسین علیه السلام و در روایتی وارد شده است نماز کنار قبر حضرت علی علیه السلام معادل دویست هزار نماز است. (۲)

۵. انسان بایـد رعایت ادب را بکنـد و جلوتر از قبر پیغمبر صلی الله علیه و آله و امام علیه السلام نماز نخواند و چنانچه نماز خواندن بی‌احترامی باشد

۱- تحریرالوسیله، ج ۱، فی مکان‌المصلی، ص ۱۵۱، م ۱۶ والعروۀالوثقی، ج ۱، مکان‌المصلی، ص ۵۹۶، م ۴

۲- تحریر الوسیلۀ، ج ۱، ص ۱۵۱، م ۱۶ و العروۀ الوثقی، ج ۱، ص ۵۹۶، م ۵.

ص: ۱۸

حرام است (۱)ولی نماز باطل نیست. (۲)

۶. اگر در نماز چیزی مانند دیوار بین او و قبر مطهر باشد که بی‌احترامی نشود اشکال ندارد ولی فاصله شدن صندوق شریف ضریح و پارچه‌ای که روی آن افتاده است کافی نیست. (۳)

۷. تعطیل کردن مسجد مکروه است و مستحب است انسان نماز را در مسجدی بخواند که نماز گزار ندارد تا تعطیل نشود.

از امام صادق علیه السلام روایت شده است که- سه چیز در قیامت از مردم شکایت می‌کنند: اول، مسجد متروکی که اهالی آنجا در آن نماز نمی‌خوانند. دوم، عالمی که بین عده‌ای جاهل قرار دارد و از او استفاده نمی‌کنند. و سوم، قرآنی که متروک مانده و غبار گرفته است و آن را تلاوت نمی‌کنند. (۴)

۸. زیاد رفتن به مسجد مستحب است. از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت شده است که هرکس به مسجد رود از وقتی که روانه مسجد می‌شود تا به خانه بر گردد، برای هر قدم که بر می‌دارد ده حسنه نوشته می‌شود.(۵)

۱- برخی از فقها نماز را نیز باطل می‌دانند.

۲- توضیح المسائل، م ۸۸۴

۳- توضیح المسائل، م ۸۸۵

۴- العروهٔ الوثقی، ج ۱، فی مکان المصلی ، ص ۵۹۶، م ۶.

۵- العروهٔ الوثقی، ج ۱، فی مکان المصلی، ص ۵۹۷، م ۹.

ص: ۱۹

۹. س: نماز اول وقت که در غیرمسجد خوانده شود افضل است یا نماز درمسجد که با تأخیر از اول وقت خوانده می‌شود؟

ج: ظاهراً فضیلت نماز در مسجد بیشتر است به شرط اینکه تأخیر زیاد نباشد. (۱)

نماز تحیّت مسجد

وقتی انسان به مسجد می‌رود مستحب است دو رکعت نماز به قصد تحیّت و احترام مسجد بخواند و اگر نماز واجب یا مستحب دیگری هم بخواند، کافی است. (۲)

جا گرفتن برای نماز

۱. مسجد و حرم از اماکن مشترک و عمومی مسلمانان است که همه آنان در استفاده از آن مساوی هستند- البته استفاده‌هایی که مخالف شرع و شأن آن اماکن مقدس نباشد- پس اگر شخصی قبل از دیگری، جایی برای نماز یا عبادتی دیگر یا قرائت قرآن یا خواندن دعا در اختیار گرفت، دیگری نمی‌تواند آن جا را از او بگیرد. آری بعید نیست که

۱- . استفتاء

۲- توضیح المسائل، م ۹۱۳.

ص: ۲۰

نماز- جماعت یا فرادی- بر سایر کارها مقدم باشد، پس اگر شخصی جایی از مسجد یا حرم را برای تلاوت قرآن یا درس گفتن یا دعا خواندن اشغال کرده باشد و شخص دیگری بخواهد در آنجا نماز بخواند و جای دیگری در مسجد برای نماز خواندن نباشد یا بخواهد به جماعت ملحق شود و جای دیگری برای فُرادا خواندن نماز هست ولی برای شرکت در جماعت نیست، مثلًا در کنار صفوف به هم فشرده نماز جماعت، شخصی مشغول قرائت قرآن است و شبستان دیگری در مسجد برای نماز فرادی خواندن هست ولی جایی برای شرکت در نماز جماعت باقی نمانده و شخصی وارد می‌شود و می‌خواهد در نماز جماعت شرکت کند، بر شخصی که قرآن می‌خواند واجب است جای خود را به نمازگزار بدهد.(۱)

۲. اگرکسی درمسجد یا حرم جایی برای خود بگیرد ودیگری نگذارد که از آنجا استفاده کند، حق او را غصب کرده است. (۲)

۳. کسی که در مسجد یا حرم نشسته است، اگر دیگری جای او را غصب کند و در آنجا نماز بخواند بنابر احتیاط واجب باید دوباره نمازش را در محل دیگری بخواند. (۳)

۱- تحریر الوسیله، ج ۲، کتاب احیاء الموات و المشترکات، ص ۲۱۴، م ۱۵.

۲- توضیح المسائل، م ۲۵۴۵.

۳- توضیح المسائل، م ۸۶۸.

ص: ۲۱

۴. گذاشتن رحل(۱) برای نشستن در حرم یا مسجد، مانند نشستن است، یعنی صاحب رحل حق اولویتی نسبت به آن مکان پیدا می‌کند و دیگران نمی‌توانند جای او را بگیرند به شرط آن که رحل، چیزهایی مثل سجاده و عبا باشد که تمام محل نماز خواندن یا قسمت عمده آن را بگیرد، نه مثل گذاشتن مهر یا تسبیح یا مسواک و شانه و امثال اینها. بنابراین با گذاشتن مهر یا تسبیح و حتی هردو، حقی برای او ثابت نیست و دیگران می‌توانند بردارند و در آن مکان نماز بخوانند. (۲)

۵. بین گذاشتن رحل و آمدن فرد نباید فاصله زیاد باشد، به طوری که آن مکان معطّل بماند، پس اگر رحلی بگذارد و برود و برنگردد در صورتی که بدون برداشتن نتوان در آن محل نماز خواند، دیگران می‌توانند آن را بردارند، ولی کسی که آن را بر می‌دارد ضامن نگهداری آن است تا صاحبش برگردد. (۳)

۶. اگر شخصی که در جایی از مسجد یا حرم نشسته است، برخیزد و از آن محل صرفنظر کند، حتی اگر رحلی گذاشته و رحل را بر ندارد، دیگران می‌توانند آن جا را بگیرند. ولی

۱- * رحل/ اثاث و وسایل؛ مانند سجاده، عبا و ...

۲- تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۱۵، م ۱۷.

۳- همان، ص ۲۱۵.

ص: ۲۲

تصرف در رحل او جایز نیست، مثلًا نمی‌توانند بر سجاده او نماز بخوانند. (۱)

۷. اگر شخصی در مسجد جهت نماز جماعت رحل گذاشته و بیرون رفته و جماعت بر پا شده و صاحب رحل مراجعه نکرده است بعد از منعقد شدن نماز جماعت، احتیاط آن است که تا امام به رکوع رکعت اول نرفته جای او را اشغال نکنند.(۲)

بردن مهر و قرآن مسجد و حرم

بردن مهر و قرآن و کتاب‌های دعای مساجد و حرم‌های مطهّر جایز نیست و چنانچه کسی عمداً یا سهواً برده باشد، باید به جای آن برگرداند.(۳)

حفظ حرمت مسجد و حرم

۱. حفظ احترام مسجد و حرم واجب است و هر کاری که بی احترامی به آن اماکن مقدس باشد حرام است؛ مثل آب دهان انداختن یا با کفش وارد شدن.

۲. نجس کردن زمین و سقف و بام و طرف داخل دیوار

۱- همان، ص ۲۱۴ و ۲۱۵، س ۱۶ و ۱۸.

۲- مجمع المسائل، ج ۱، ص ۱۳۵، س ۳۲.

۳- استفتاآت، ج ۲، ص ۳۴۵، س ۲۶.

ص: ۲۳

مسجد و حرم امام علیه السلام حرام است.(۱)

۳. احتیاط واجب آن است که طرف بیرون دیوار مسجد و حرم را هم نجس نکنند. (۲)

۴. نجس کردن فرش مسجد و حرم نیز بنابر احتیاط واجب حرام است.(۳)

تطهیر مسجد و حرم

۱. برطرف کردن نجاست از مسجد و حرم واجب است وفرقی در این مسأله بین داخل و سقف و پشت بام وحتی طرف داخل دیوار مسجد و حرم نیست. یعنی هرجای مسجد یا حرم نجس شود باید تطهیریا به‌گونه‌ای دیگر نجاست برطرف گردد.(۴)

۲. بنابر احتیاط واجب اگر طرف بیرون دیوار مسجد یا حرم نجس شود، بر طرف کردن نجاست از آن واجب است. (۵)

۳. هنگامی که انسان از نجاست مسجد یا حرم مطلع شد،

۱- توضیح المسائل، م ۹۰۰.

۲- توضیح المسائل، م ۹۰۰.

۳- العروة الوثقی، ج ۱، فی احکام النجاسات، ص ۸۶، م ۸ و توضیح المسائل، م ۹۰۵.

۴- العروة الوثقی، ج ۱، فی احکام النجاسات، ص ۸۴، م ۲.

۵- العروة الوثقی، ج ۱، فی احکام النجاسات، ص ۸۴، م ۲.

ص: ۲۴

فوراً باید آن را تطهیر کند، پس نباید به قدری معطل کند که عرفاً بگویند تأخیر کرده است. (۱)

۴. بر طرف کردن نجاست از مسجد یا حرم واجب کفایی است و اختصاص به کسی که آنجا را نجس کرده یا سبب نجس شدن آن شده ندارد، بلکه بر همه افرادی که می‌توانند آنجا را تطهیر کنند واجب است. (۲)

۵. اگر فرش مسجد یا حرم نجس شود، بنابر احتیاط واجب باید آن را تطهیر کنند ولی چنانچه به واسطه آب کشیدن خراب می‌شود و بریدن و تراشیدن جای نجس بهتر است، باید محل نجس را بتراشند یا ببرّند و اگر کسی که می‌بُرد یا می‌تراشد خودش نجس کرده باشد، باید آن را اصلاح کند. (۳)

۶. اگر انسان نتواند جایی را که نجس شده تطهیر کند یا کمک لازم داشته باشد و پیدا نکند، تطهیر مسجد بر او واجب نیست ولی اگر بی احترامی به مسجد یا حرم باشد، بنابر احتیاط واجب باید به کسی که می‌تواند آن را تطهیر کند، اطلاع دهد. بنابراین چون زائران محترم خودشان نمی‌توانند

۱- العروة الوثقی، ج ۱، فی احکام النجاسات، ص ۸۴، م ۲.

۲- العروة الوثقی، ج ۱، فی احکام النجاسات، ص ۸۴، م ۲.

۳- العروة الوثقی، ج ۱، فی احکام النجاسات، ص ۸۶، م ۸ و توضیح المسائل، م ۹۰۵.

ص: ۲۵

به این امر اقدام کنند، باید به مسئولان نظافت و خدام حرم اطلاع دهند.(۱)

خواندن نماز یا تطهیر مسجد و حرم

۱. اگر انسان در وقت نماز و قبل از شروع آن متوجه شود جایی از مسجد یا حرم نجس است، مثلًا ببیند چند قطره خون بر فرش مسجد یا حرم ریخته است و:

الف: وقت نماز وسعت دارد، تطهیر آن بر خواندن نماز مقدم است.

ب: وقت نماز تنگ است؛ یعنی اگر بخواهد آنجا را تطهیر کند و بعد از آن نماز بخواند، تمام یا قسمتی از آن پس از وقت خوانده می‌شود، نماز خواندن بر تطهیر آنجا مقدم است. (۲)

۲. اگر در بین نماز متوجه شود یا یادش بیاید که جایی از مسجد یا حرم نجس است، اگر با تمام کردن نماز، تطهیر تأخیر نمی‌شود، مثلًا در رکعت آخر نماز است یا وقت نماز تنگ است، نمازش را تمام کند و بعد از نماز آنجا را تطهیر کند و در صورتی که تأخیر نمی‌شود و وقت نماز هم وسعت دارد باید نماز را رها کند و آنجا را تطهیر کند و بعد از آن نمازش

۱- توضیح المسائل، م ۹۰۱.

۲- العروهٔ الوثقی، ج ۱، فی احکام النجاسات،، ص ۸۵، م ۴.

ص: ۲۶

را بخواند. (۱)

۳. کسی که باید ابتدا مسجد یا حرم را تطهیر کند، اگر اول نمازش را خواند، هر چند به جهت ترک تطهیر مسجد یا حرم گناه کرده است ولی نمازش باطل نیست. (۲)

۴. اگر نجس بودن مسجد یا حرم را فراموش کرد و نماز را خواند و پس از نماز یادش آمد نمازش صحیح است.(۳)

رفتن جنب و حائض به مسجد و حرم

۱. جنب و زن حائض یا نفساء نباید به مسجد الحرام و مسجد النبی صلی الله علیه و آله وارد شوند، هر چند از یک در داخل و از در دیگر بیرون روند، یعنی حتی عبور از این دو مسجد برای چنین افرادی جایز نیست. (۴)

۲. توقف جنب و حائض و نفساء در حرم امامان معصوم علیهم السلام حرام است، ولی عبور از آن، بطوری که از یک در وارد و از در دیگر خارج شود اشکال ندارد و احتیاط مستحب است که در آن حال از داخل حرم عبور نکند، این حکم

۱- همان، ص ۸۴، م ۲.

۲- همان، ص ۸۴، م ۲.

۳- . همان، ص ۸۴، م ۲.

۴- تحریر الوسیله، ج ۱، القول فی احکام الجنب، ص ۳۸ و ۳۹.

ص: ۲۷

اختصاص به اطراف ضریح (روضه شریفه) و رواق‌ها دارد ولی صحن‌ها و حرم امامزاده‌ها این حکم را ندارد.

۳. زن مستحاضه می‌تواند به مسجد یا حرم امامان معصوم علیهم السلام وارد و در آنجا توقف کند، حتی مستحاضه متوسطه و کثیره، ولی احتیاط مستحب است اگر غسلهایی را که برای نماز گفته شده انجام نداده در آنجا توقف نکند. (۱)

استفاده از وضوخانه مسجد

۱. کسی که نمی‌خواهد در مسجدی نماز بخواند، اگر نداند حوض یا وضوخانه آن را برای همه مردم وقف کرده‌اند یا برای کسانی که در آن جا نماز می‌خوانند، نمی‌تواند از حوض یا وضوخانه آن مسجد وضو بگیرد، ولی اگر معمولاً کسانی هم که نمی‌خواهند در آنها نماز بخوانند وضو می گیرند، می‌تواند در آنها وضو بگیرد.(۲)

۲. اگر طهارتخانه مسجد، تنها برای استفاده نمازگزاران آن مسجد وقف شده باشد، استفاده کسانی که نمی‌خواهند در آن مسجد نماز بخوانند، حرام است. ولی اگر ندانند که برای استفاده همه مردم وقف شده یا فقط نمازگزاران همان مسجد،

۱- . تحریر الوسیله، ج ۱، فصل فی الاستحاضه، ص ۵۹، م ۸

۲- توضیح المسائل، م ۲۶۹.

ص: ۲۸

حکم مسأله قبل را دارد.(۱)

آداب مسجد

در رابطه با مسجد آداب زیادی وجود دارد یعنی کارهای مستحب و مکروه که به نوعی با مسجد مربوط می‌شود بسیار است ولی در اینجا به برخی از اعمال مکروه که از بعضی افراد سر می‌زند اشاره می کنیم.

* خوابیدن در مسجد مگر در حال ناچاری.

* صحبت کردن راجع به کارهای دنیا.

* انجام دادن کارهای صنعتی، مثل نجاری، جوشکاری و ...

(مگر برای مسجد)

* خواندن شعری که نصیحت و مانند آن نباشد.

* بلند حرف زدن و فریاد کشیدن.

* گمشده‌ای را طلب کردن. (۲)

نماز جماعت

از آنجا که ایام زیارتی و مکان‌های مقدسی که زائران مشرف می‌شوند، فرصت مناسبی است برای شرکت در نماز

۱- توضیح المسائل، م ۶۴ و ۲۶۹.

۲- توضیح المسائل، ۹۱۴

ص: ۲۹

جماعت و به تناسب سفری که دارند مسائل ویژه‌ای برای نمازشان در جماعت مطرح است. لذا بخشی از احکام نماز جماعت را در این قسمت می‌آوریم.

اهمیت نماز جماعت

گذشته از آن که در روایات، برای نماز جماعت اجر و پاداش بسیاری وارد شده است، با دقت در برخی از مسائل فقهی، به اهمیت نماز جماعت پی می‌بریم و در اینجا به برخی از آنها اشاره می‌کنیم.

۱. مستحب است نمازهای واجب، به خصوص نمازهای یومیه را به جماعت بخوانند و بر این مسأله در روایات تأکید فراوانی شده است.

۲. شرکت در نماز جماعت برای همه مستحب است به ویژه برای همسایه مسجد.

۳. مستحب است انسان صبر کند که نماز را به جماعت بخواند.

۴. نماز جماعت هر چند اول وقت خوانده نشود از نماز فُرادای اول وقت بهتر است.

۵. نماز جماعتی که مختصر خوانده می‌شود از نماز فرادایی که طول بدهد، بهتر است.

ص: ۳۰

۶. سزاوار نیست انسان بدون عذر نماز جماعت را ترک کند، به ویژه نماز جماعتی که در مسجد خوانده می‌شود.

۷. حاضر نشدن در نماز جماعت از روی بی اعتنایی به آن جایز نیست.

۸. وقتی که جماعت بر پا می‌شود، مستحب است کسی که نمازش را فرادا خوانده دوباره به جماعت بخواند.

۹. امام یا مأموم می‌تواند نمازی را که به جماعت خوانده، دوباره به جماعت بخواند در صورتی که جماعت دوم و اشخاص آن غیر از اول باشد. (۱)

شرایط نماز جماعت

هنگام برپایی نماز جماعت، شرایط زیرا باید مراعات شود:

* مأموم از امام جلوتر نایستد و احتیاط واجب آن است که کمی عقب‌تر بایستد.

* جایگاه امام جماعت از جایگاه مأمومین بالاتر نباشد.

* فاصله امام و مأموم و فاصله صف‌ها زیاد نباشد.

* بین امام و مأموم و همچنین بین صف‌ها چیزی مانند دیوار یا پرده مانع نباشد. ولی نصب پرده بین صف مردهاو

۱- توضیح المسائل، م ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۴.

ص: ۳۱

زن‌ها اشکال ندارد. (۱)

اتصال صفوف جماعت

مـأمومین بایـد با امام جماعت مرتبط باشـند و ارتباط آنها یا بـدون واسـطه است که از محل سـجده مأموم تا محل ایسـتادن امام نباید بیش از یـک گـام فاصـله باشـد. یا با واسطه سایر مأمومین که از جلو یا از سـمت راست یا چپ بایـد این ارتباط بر قرار باشـد و بین نمازگزار و صف جلو یا کسی که طرف راست یا چپ او قرار دارد بیش از یک گام فاصله نباشد. (۲)

مانع بین صفوف

اگر نمـازگزار در صف اول ایسـتاده، نبایـد مقابـل او مانعی باشـد که نتوانـد امام جماعت را ببینـد. پس اگر امام جماعت در محراب باشـد، کسانی که دو طرف محراب پشت دیوار می‌ایسـتند و امام جماعت را نمی‌بیننـد نمی‌تواننـد اقتدا کنند، ولی اگر مانعی در کار نباشد و به جهت طولانی بودن صف اول، امام جماعت را نبیند، اشکال ندارد.

۱- العروة الوثقی، ج ۱، ص ۷۷۷ و ۷۷۸؛ توضیح المسائل، م ۱۴۱۵، ۱۴۳۲ و ۱۴۳۳.

۲- توضیح المسائل، م ۱۴۳۵ و ۱۴۳۶.

ص: ۳۲

و اگر در صفوف بعدی می‌ایستد، نباید مانعی از دیدن صف جلو وجود داشته باشد، پس اگر صفوف جماعت تا در شبستان برسد، کسی که بیرون شبستان، مقابل در ایستاده که صف جلو را می‌بیند و کسانی که پشت سر او ایستاده‌اند نمازشان صحیح است ولی کسانی که دو طرف پشت دیوار ایستاده‌اند و از صف جلو، هیچکس (حتی یک نفر) را نمی‌بینند، نمازشان باطل است. (۱)

نماز قضا در سفر

۱. سفر زیارتی فرصت مناسبی است برای به جای آوردن نماز قضا. در این بخش از نوشته حاضر، جهت یادآوری زائران، برخی از احکام نماز قضا را می‌آوریم، امید است زائران عزیز در اوقات فراغت خود، به ویژه در حرم‌های مطهّر یا مساجد با فضیلت، نمازهای قضا شده خود را به جا آورند که از هر عمل مستحبی بهتر است، چون این تکلیف واجب است و ممکن است در آینده چنین فرصتی به دست نیاید و اگر نماز قضای خود را بجا آورند، افزون بر اینکه به وظیفه شرعی خود عمل می‌کنند، از ثواب بسیار زیاد نماز در حرم مطهر و مسجد نیز بهره‌مند خواهند شد.

۱- . توضیح المسائل، م ۱۴۱۱ و ۱۴۱۲.

ص: ۳۳

۲. نماز قضا را به جماعت می‌توان خوانـد، چه نماز جماعت ادا باشد یا قضا، و لازم نیست هر دو، یک نماز را بخوانند؛ مثلًا اگر نماز قضای صبح را با نماز ظهر یا عصر امام جماعت بخوانـد اشکال ندارد. (۱) توضیح المسائل، م ۱۳۶۸.(۲)تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۲۴، م ۵

۵. اگر در سفر نماز ظهر یا عصر یا عشا را نخواند یا باطل خوانده باشد باید قضای آنها را دو رکعتی بجا آورد، هرچند در وطن آنها را قضا کند. (۳)

۱- توضیح المسائل، م ۱۳۷۴ و ۱۳۸

۳. در سـفر نمی‌توان روزه گرفت، حتی روزه قضا و روزه مسـتحب- مگر در چنـد مورد اسـتثنایی- ولی نماز قضا را می‌توان خوانـد. بنابراین کسانی که قصـد مانـدن ده روز در نجف یا کربلا یا شـهرهای دیگر را ندارنـد مسافر هسـتند و نمی‌توانند روزه بگیرند. ولی می‌توانند نماز قضا بجای آورند.

۲-

۴. اگر انسان در سـفر بخواهد نمازهایی را که در غیر سفر قضا شده بجا آورد، باید نمازهای ظهر و عصر و عشا را چهار رکعتی قضا کند.

۳- همان

ص: ۳۴

۶. نماز قضا را در هر وقت می‌توان به جا آورد؛ یعنی قضای صبح را می‌توان ظهرا یا شب خواند. (۱)

شرکت مسافر در نماز جماعت

۱- مسافری که نماز را شکسته می‌خواند اگر به امام جماعتی که نماز را تمام می‌خواند اقتدا کند هر چند ثوابش از نماز جماعت که هر دو- امام و مأموم- نمازشان تمام باشد یا هر دو نمازشان شکسته باشد، کمتر است ولی از نماز فرادی ثواب بیشتری دارد. (۲)

۲- مسافری که نمازش شکسته است و پس از اتمام دو رکعت سلام می‌دهد و نمازش تمام می‌شود می‌تواند در دو رکعت دیگر امام جماعت، نماز دیگری- ادا یا قضا- اقتدا کند.(۳)

۳- لازم نیست نماز امام و مأموم یکی باشد، پس مأموم می‌تواند نماز قصای ظهر را به نماز عشای امام اقتدا کند. (۴)

۳- در دو رکعت آخر که مأموم مسافر نماز دیگری را اقدا

۱- تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۹۳، م ۱ والعروة الوثقی، ج ۱، ص ۷۳۴، م ۱۰.

۲- العروة الوثقی، ج ۱، فصل فی الجماعة و مکروهاته، السادس.

۳- همان، فصل فی الجماعة، م ۳

۴- همان، م ۴

ص: ۳۵

می کند لازم نیست، آن نماز دو رکعتی باشد، پس نماز سه رکعتی یا چهار رکعتی نیز می‌تواند اقتدا کند.(۱)

۴- در رکعت سوم که مأموم اقتدا می کند، چنانچه فرصت خواندن حمد و سوره یا لا اقل حمد تنها را داشته باشد، می‌تواند بیشتر از رکوع امام- در بین تسبیحات اربعه- اقتدا کند ولی اگر چنین فرصتی ندارد باید صبر کند تا امام جماعت به رکوع رود آنگاه می‌تواند تکبیر بگوید و به رکوع رود و چنانچه به رکوع امام جماعت برسد صحیح است. (۲)

۵- اگر مأمور به تصور اینکه فرصت خواندن حمد و سوره را دارد، اقتدا کرد ولی پیش از تمام شدن حمد امام جماعت به رکوع رفت، مأموم باید حمد را به پایان ببرد و در این فرض اگر به رکوع امام جماعت هم نرسد ولی به سجده برسد نمازش به جماعت، صحیح است. (۳)

۲- در رکعت سوّم یا چهارم نماز جماعت، چنانچه مأموم در رکعت اوّل یا دوّم باشد، باید حمد و سوره را آهسته بخواند.(۴)

۱- همان، م ۴

۲- همان، فصل فی احکام الجماعهٔ، م ۱۸

۳- همان، م ۲۱

۴- همان، م ۲۲

ص: ۳۶

۷- خواندن قنوت در نمازهای یومیّه واجب نیست بلکه مستحب است، لذا نخواندن آن ضرری به نماز نمی‌زند، لذا نمازگزارانی که یک یا دو رکعت از امام جماعت عقب‌تر هستند، چنانچه فرصت خواندن قنوت را نداشته باشد اشکال ندارد.(۱)

احکام و آداب زیارت

اشاره

برای تشرف به حرم مطهر معصومین علیهم السلام و در حال زیارت قبور مطهر آنان، این کارها مستحب است:

۱. غسل زیارت، که به همین نیت انجام شود و کیفیّت آن با سایر غسل‌ها فرقی ندارد.

۲. با طهارت و وضو بودن.

۳. پوشیدن لباس‌های پاک و تمیز و بهتر است سفید باشد.

۴. عطر زدن و خوشبو کردن خود. بجز برای زیارت حضرت امام حسین علیه السلام که این عمل مستحب نیست.

۵. با آرامش و وقار حرکت کردن و گام‌ها را کوتاه برداشتن.

۶. مشغول بودن به ذکر، به خصوص ذکر «اللَّه اکبر» و

۱- همان، فصل فی القنوت.

ص: ۳۷

«الحمد للّه» در حال رفتن به زیارت.

۷. خواندن اذن دخول و اجازه گرفتن برای ورود به حرم.

۸. بوسیدن آستانه و درگاه حرم، ولی سجده کردن جایز نیست مگر آنکه سجده شکر به جهت توفیق این زیارت باشد.

از آنجا که امروزه برخی از دشمنان مکتب اهل بیت از این مسأله سوء استفاده کرده و علیه شیعیان تبلیغ می‌کنند، بهتر است زائران گرامی سجده شکر را نیز روبروی قبر و ضریح انجام ندهند.

۹. وارد شدن به حرم با پای راست.

۱۰. نزدیک قبر رفتن، به طوری که بتواند در کنار ضریح قرار گیرد و خود را به آن بچسباند، در صورتی که مزاحمتی برای زائران نداشته باشد و سبب اختلاط با نامحرم نباشد.

یادآوری می‌شود، هر چند نزدیک ضریح رفتن اگر مزاحمتی برای دیگران نداشته باشد مطلوب است ولی زیارت حضرت صرفاً به دست مالیدن و بوسیدن ضریح نیست. بلکه اگر در حرم در گوشه خلوتی نیز زیارت‌نامه بخوانند به حضرت سلام بدهند از ثواب زیارت بهره‌مند خواهند بود و این فکر که اگر دست به ضریح نرسانند یا نبوسیدند زیارتشان کامل نیست تصور بی‌جایی است.

۱۱. ایستادن در حال زیارت، اگر عذری ندارد و بتواند بایستد.

ص: ۳۸

۱۲. تکبیر گفتن پیش از زیارت، وقتی قبر مطهر را می‌بینند.

۱۳. خواندن زیارت‌هایی که از معصومین علیهم السلام رسیده است مانند زیارت جامعه و امین اللّه.

۱۴. آهسته زیارت خواندن و پرهیز از صدای بلند.

۱۵. خواندن دو رکعت نماز زیارت، پس از زیارت و هدیه آن به صاحب مزار.

۱۶. در زیارت معصومین علیهم السلام مستحب است پشت به قبله و رو به قبر زیارت بخواند.

۱۷. خواندن دعا و قرآن و هدیه ثواب آن به صاحب مزار.

۱۸. توبه از گناهان؛ زیرا آن اماکن مقدس محل پذیرش توبه است. (۱)

۱۹. پرهیز از سخنان ناشایست و لغو و بیهوده و امور دنیایی در آن اماکن مقدس.

۲۰. بیرون رفتن از حرم (به ویژه اطراف ضریح) پس از زیارت تا جا برای دیگران باشد و از زیارت ملول نشود و شوق زیارت همچنان در دلش زنده بماند.

ایّام زیارتی معصومین علیهم السلام

در برخی از روایات رسیده از معصومین علیهم السلام آمده است که زیارت آنان در ایام خاصی سفارش شده و ثواب بیشتری دارد که در روزهای هفته، زیارت هر یک از آنان به ترتیب ذیل مستحب است و برای هر روز زیارت خاصی وارد شده است:

* روز شنبه: زیارت حضرت رسول صلی الله علیه و آله

* روز یکشنبه: زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام

* روز دوشنبه: زیارت امام حسن و امام حسین علیهما السلام

* روز سه شنبه: زیارت امام سجاد و امام باقر و امام صادق علیهم السلام

* روز چهار شنبه: زیارت امام موسی بن جعفر، امام رضا و امام جواد و امام هادی علیهم السلام.

* روز پنج شنبه: زیارت امام حسن عسکری علیه السلام.

* روز جمعه: زیارت حجهٔ بن الحسن، امام عصر علیه السلام. (۲)

در برخی از ایّام سال نیز زیارت حضرت امیر المؤمنین علی و امام حسین علیهما السلام سفارش بیشتری شده و ثواب افزون‌تری دارد که اگر زائران عزیز بتوانند سفر خود را طوری تنظیم کنند که در

۱- . العروهٔ الوثقی، ج ۱، فی الوضوءات المستحبه، ص ۱۹۴، الخامس و فی الاغسال المکانیه و الفعلیه، ص ۴۶۲؛ سراج‌الشیعه فی آداب الشریعه، ص ۲۴۱ و مفاتیح الجنان، آداب زیارت.

۲- مفاتیح الجنان، باب اول، فصل پنجم، به نقل از جمال الاسبوع.

ص:۳۹

ص: ۴۰

آن ایام به زیارت قبر ایشان نائل شوند سعادت بزرگی است و چنانچه به طور اتفاقی در این ایام در نجف و کربلا بودند، زیارت قبر ایشان را فراموش نکنند. هر چند خواندن زیارت نامه ایشان در این روزها از راه دور نیز ثواب دارد و آن ایام بدین شرح است:

اوقات مخصوص زیارت امیرالمؤمنین علی علیه السلام

۱. روز تولد ایشان (۱۳ رجب).

۲. شب و روز عید غدیر. (۱۸ ذی حجه)

۳. روز نزول سوره «هل اتی» (۲۵ ذی حجه).

۴. شب و روز مبعث پیامبر صلی الله علیه و آله (۲۷ رجب).

۵. روز ۲۱ ماه رمضان.

۶. شب اول ربیع الاول، شبی که حضرت علی علیه السلام در بستر پیامبر صلی الله علیه و آله خوابیدند.

۷. روز غزوه بدر، (۱۷ ماه رمضان).

۸. روز فداکاری ایشان در غزوه احد، (۱۷ شوال).

۹. روز فتح خیبر.

۱۰. روزی که بر دوش پیامبر صلی الله علیه و آله بالا رفت و بت‌ها را شکست (۲۰ رمضان).

۱۱. روز فتح بصره (نیمه جمادی الاولی).

ص: ۴۱

۱۲. روزی که خورشید به احترام ایشان برگشت (ردّ شمس، ۱۷ شوال).

۱۳. روزی که از طرف پیامبر صلی الله علیه و آله مأمور ابلاغ آیه برائت شد (اول ذی حجه).

۱۴. روزی که به امر خدا و ابلاغ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله درِ خانه‌های دیگران به مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله بسته و در خانه حضرت باز گذاشته شد (روز عرفه).

۱۵. روزی که آن حضرت انگشتری خویش را در حال نماز به فقیر داد که همان روز مباهله است و از دو جهت خصوصیت دارد (۲۴ ذی حجه).

۱۶. روزی که با حضرت زهرا علیها السلام ازدواج کرد (۲۱ محرم).

۱۷. آغاز خلافت ایشان؛ یعنی روز وفات پیامبر خدا صلی الله علیه و آله (۲۸ صفر).

۱۸. روزی که مردم برای خلافت ظاهری با حضرت بیعت کردند (۱۸ یا ۲۵ ذی حجه)

۱۹. روز اوّل فروردین (نوروز) که روز بیعت با ایشان، با این روز مصادف بوده است. (۱)

اوقات مخصوص زیارت امام حسین علیه السلام

۱. شب و روز جمعه.

۲. روزهای اوّل، وسط و آخر ماه قمری.

۳. روز عاشورا.

۴. اوّل و نیمه ماه رجب.

۵. سوم شعبان (سالروز ولادت آن حضرت).

۶. شب نیمه شعبان.

۷. در تمام روزهای‌ماه رمضان به ویژه در دهه آخر آن ماه.

۸. شبهای قدر.

۹. عید فطر.

۱۰. روز عرفه.

۱۱. عید قربان.

۱۲. روز مباهله (۲۴ ذی حجه) (۲)

زیارت قبور

از جمله کارهای مستحب، زیارتِ قبور اولیا، شهدا، صالحان و مؤمنان است. زائران عتبات عراق، افزون بر زیارت امامان علیهم السلام، قبور بسیاری از امام زادگان و راویان و شهدا و علما

۱- بحارالأنوار، ج ۹۷، باب زیاراته- صلوات اللّه علیه- المختصه بالأیام و اللیالی، ص ۳۵۴

۲- کامل الزیارات، باب ۷۰ تا ۷۴، ص ۱۸۶ تا ۲۰۱ و بحارالأنوار، ج ۹۸، باب ۱۲ تا ۱۴، ص ۸۵ تا ۱۰۴

ص:۴۲

ص: ۴۳

و مؤمنان را نیز زیارت خواهند کرد و به زیارت یکی از قبرستان‌های مهم جهان اسلام یعنی وادی‌السلام در نجف خواهند رفت، که در آنجا اولیا، علما، شهدا و بزرگانی از اهل ایمان آرمیده‌اند. بی مناسبت نیست که برخی از آداب زیارت قبور مؤمنان را یادآور شویم:

۱. در طول هفته، روزهای دوشنبه، پنجشنبه و صبح شنبه، ثواب بیشتری دارد.

۲. هنگام زیارت اهل قبور نیز این امور مستحب است:

* رو به قبله نشستن و گذاشتن دست بر قبر.

* خواندن هفت مرتبه سوره قدر «إِنَّا أَنْزَلْناهُ فِی لَیْلَهِٔ الْقَدْرِ ...».

* خواندن سوره حمد و ناس و فلق و آیهٔ الکرسی، هر کدام سه مرتبه و سوره «یس».

* سلام دادن بر اهل قبور و دعا کردن برای آنان و در روایت است که امام صادق علیه السلام فرمود: اینگونه سلام دهید: «السَّلامُ عَلَی أَهْلِ الدِّیَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِینَ وَالْمُؤْمِناتِ وَ الْمُسْلِمِینَ الْمُسْلِماتِ، أَنْتُمْ لَنَا فَرَطٌ وَ انّا بِکُمْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ لاحِقُونَ».(۱)

احکام عزاداری

گریستن در عزای معصومین علیهم السلام و گریاندن دیگران و بر پایی مجالس سوگواری اهل بیت؛ از جمله کارهای مستحب مؤکد و از افضل کارها و دارای ثواب بسیاری است ولی از آنجا که برخی افراد گاهی در عزاداری دچار افراط یا تفریط می‌شوند، توجه به چند شرط از شرایط عزاداری لازم است:

۱. آنچه خوانده می‌شود؛ مشتمل بر مطالب دروغ و باطل نباشد.

۲. همراه با کار حرام؛ مثلًا موسیقی لهوی نباشد.

۳. همراه با مطالبی که وهن مذهب یا تنقیص و تحقیر معصومین علیهم السلام است نباشد.

۴. موجب اضرار به نفس (ضرر قابل توجه) نباشد.

۵. سبب ترک واجب نباشد، که گاهی سبب ترک نماز یا قضا شدن آن می‌شود. (۲)

س: نظر مبارک خود را در مورد خواندن وعاهای کمیل، ندبه، سمات، زیارت عاشورا و جامعه، عزاداری حضرت امام

۱- بحارالأنوار، ج ۹۹، کتاب المزار، باب زیارهٔ المؤمنین و آدابها، ص ۲۹۵؛ کامل الزیارات، باب فضل زیارهٔ المؤمنین و کیف یزارون، ص ۳۳۳

۲- استفتائاتِ امام خمینی، ج ۳، ص ۵۷۹. ترجمه اجوبهٔ الاستفتائات، ص ۲۲۲ و ۲۲۳

ص: ۴۵

حسین علیه السلام (از قبیل روضه خوانی، سینه زنی و غیره) مرقوم فرمایید تا رفع ابهام و شبهه از دسائس مغرضین شود و نیز شیعیان راستین اغفال نشوند؟

امام خمینی قدس سره: ج) خواندن ادعیه مأثوره و عزاداری برای حضرت سید الشهداء علیه السلام از افضل قُرُبات و آدم ساز است. (۱)

س: لطفاً نظر خود را در مورد تعزیه‌ای که با شرایط ذیل خوانده می‌شود و مرسوم محلّ می‌باشد، مرقوم فرمائید تا به آن عمل شود؟

۱- از طبل و شیپور و سائر ادوات طرب‌انگیز هیچ‌گونه استفاده نمی‌شود.

۲- تعزیه را با صدای ساده که غنا به آن گفته نمی‌شود می‌خوانند.

۳- اجتماع مرد و زن به صورتی است که زنها و مردها جداگانه و با فاصله پنجاه متر از هم می‌نشینند.

۴- کسی که نسخه زنانه را می‌خواند فقط عبا به دوش دارد و یک دستمال سیاه به سر می‌پیچد.

۱- استفتائات امام خمینی، ج ۳، ص ۵۸۲، س ۳۹.

ص: ۴۶

۵- اشعار معمولی به زبان محلّی (که در اغلب مجالس مرسوم است) خوانده می‌شود.

۶- مزاحم وقت نماز و روضه خوانی و مانع وعظ نیست وخواننده هم اهل محل است.

امام خمینی قدس سره: ج) باخصوصیّات مذکوره اشکالی ندارد. (۱)

س- در بعضی از هیئت‌های مذهبی، مصیبت‌های خوانده می‌شود که مستند به مقتل معتبری نیست و از هیچ عالم یا مرجعی هم شنیده نشده است و هنگامی که از خواننده مصیبت از منبع آن سؤال می‌شود، پاسخ می‌دهند که اهل بیت: اینگونه به ما فهمانده‌اند و یا ما را راهنمایی کرده‌اند و واقعه کربلا فقط در مقاتل نیست و منبع آن هم فقط به گفته‌های علما نمی‌باشد بلکه گاهی بعضی از امور برای مدّاح یا خطیب حسینی از راه الهام و مکاشفه مکشوف می‌شود، سؤال من این است که آیا نقل وقایع از این طریق صحیح است یا خیر؟ و در صورتی که صحیح نباشد، تکلیف شنوندگان چیست؟

آیةاللّٰه خامنه‌ای: ج) نقل مطالب به صورت

۱- استفتائات امام خمینی، ج ۳، ص ۵۷۹، س ۳۲

ص: ۴۷

مزبور بـدون اینکه مسـتند به روایتی باشـد و یا در تاریـخ ثابت شده باشد وجه شـرعی ندارد مگر آنکه نقل آن به عنوان بیان حال به حسب برداشت متکلّم بوده و علم به خلاف بودن آن نداشـته باشـد و تکلیف شـنوندگان نهی از منکر است به شـرطی که موضوع و شرایط آن نزد آنان ثابت شده باشد. (۱)

استفاده از ابزار موسیقی در عزاداری

از آنجا که در برخی از هیئت‌های عزاداری از شـیپور و طبل و سـنج و دیگر وسائل موسـیقی اسـتفاده می‌شود، توجه به چنـد اسـتفتاء لازم است:

س: آیا زدن طبل و شیپور در تعزیه حضرت سید الشهداء علیه السلام جایز است یا نه؟

امام خمینی قدس سره: ج) اگر از آلات لهو و لعب نباشد و وهن بر مذهب هم نشود مانع ندارد. (۲)

۱- اجوبهٔ الاستفتاءات، ترجمه فارسی، ص ۳۲۳، س ۱۴۴۶.

۲- استفتاآت، ج ۳، ص ۵۸۳، س ۴۵.

ص: ۴۸

س: استفاده از طبل وسنج وشیپور وهمچنین زنجیرهایی که دارای تیغ هستند در مجالس و دسته‌های عزاداری چه حکمی دارد؟

آیت اللّه خامنه‌ای: ج) اگر استفاده از زنجیرهای مزبور موجب وهن مذهب در برابر مردم شود و یا باعث ضرر بدنی قابل توجهی گردد جایز نیست ولی استفاده از شیپور و طبل و سنج به نحو متعارف اشکال ندارد. (۱)

س: استفاده از آلات موسیقی مانند ارگ (از آلات موسیقی و شبیه پیانو است) و سنج و غیر آنها در مراسم عزاداری چه حکمی درد؟

آیت اللّه خامنه‌ای: ج) استفاده از آلات موسیقی، مناسب با عزاداری سالار شهیدان نیست و شایسته است مراسم عزاداری به همان صورت متعارفی که از قدیم متداول بوده برگزار شود. (۲)

قمه زنی

از جمله اعمالی که در عصر حاضر سبب توهین دیگران به مذهب تشیّع شده و سابقه تاریخی و توجیه عقلانی ندارد قمه زنی یا تیغ زنی است. این عمل در فتاوای بسیاری از فقها حرام شمرده شده که به برخی از آنها اشاره می‌شود.

س: قمه زنی و سینه زنی با بدن برهنه در انظار عمومی چه حکمی دارد؟

امام خمینی قدس سره: ج) در شرایط و اوضاع کنونی از قمه زدن خودداری شود و عزاداری و سینه زدن مانعی ندارد. (۳)

س: آیا قمه زنی به طور مخفی حلال است یا اینکه فتوای شریف جنابعالی عمومیت دارد؟

آیت اللّه خامنه‌ای: ج) قمه زنی علاوه بر اینکه از نظر عرفی از مظاهر حزن و اندوه حساب نمی‌شود و سابقه‌ای در عصر ائمه علیهم السلام و زمان‌های بعد از آن ندارد و تأییدی هم به

۱- اجوبهٔ الاستفتاءات، ترجمه فارسی، ص ۳۲۲، س ۱۴۴۱.

۲- همان. ص ۳۲۴، س ۱۴۴۹.

۳- استفتائات، ج ۳، ص ۵۸۳، س ۴۲.

ص:۴۹

ص: ۵۰

شکل خاص یا عام از معصوم علیه السلام در مورد آن نرسیده است، در زمان حاضر موجب وهن و بدنام شدن مذهب می‌شود، بنابراین در هیچ حالتی جایز نیست. (۱)

س: آیا قمه زنی جایز است؟ چنانچه در این مورد نذری و جود داشته باشد، وظیفه چیست؟

آیهٔ اللّٰه فاضل لنکرانی: ج) با توجه به گرایشی که نسبت به اسلام و تشیع بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران در اکثر نقاط جهان پیدا شده و ایران اسلامی به عنوان ام القری جهان اسلام شناخته می‌شود و اعمال و رفتار ملت ایران به عنوان الگو و بیانگر اسلام مطرح است، لازم است در رابطه با مسائل سوگواری و عزاداری سالار شهیدان حضرت اباعبداللّٰه الحسین علیه السلام به گونه‌ای عمل شود که موجب گرایش بیشتر و علاقمندی شدیدتر به آن حضرت و هدف مقدس وی گردد، پیداست در این شرایط مسأله قمه زدن نه تنها چنین نقشی ندارد، بلکه به علت عدم قابلیت پذیرش

۱- رساله اجوبهٔ الاستفتائات، ترجمه فارسی، ص ۳۲۶، س ۱۴۶۱

ص: ۵۱

و نداشتن هیچگونه توجیه قابل فهم مخالفین، نتیجه سوء برآن مترتب خواهد شد. لذا لازم است شیعیان علاقه‌مند به مکتب امام حسین علیه السلام از آن خود داری کنند و چنانچه در این مورد نذری وجود داشته باشد، ندر واجد شرایط صحت و انعقاد نیست. (۱)

آیهٔ اللَّه مکارم: ج: ... درست است که این مراسم ذاتاً مستحب است ولی زنده نگه داشتن آن در مواردی از اوجب واجبات است.

در اینجا لازم می‌دانم همه برادران و خواهران ایمانی را به چند نکته توجه دهم:

۱- باید همه بکوشند با خالص‌ترین نیّات در این مراسم شرکت جسته، و قلب و روح خود را در اختیار سالار شهیدان قرار دهند، وبه اهداف والای این قیام بزرگ تاریخ اسلام و بشریت بیاندیشند، و گویندگان عزیز و نویسندگان محترم اهداف مهم این قیام پربار را تشریح کرده، و سوگواران را به روز به روز

۱- جامع المسائل، ج ۱، ص ۶۲۲، س ۲۱۷۲.

ص: ۵۲

با آن آشناتر سازند تا مصداق کامل «عارفاً بحقه» حاصل گردد.

۲- برادران و خواهران ایمانی باید خلوص این مراسم را از اموری که مخالف شرع اسلام و دستورهای پیشوایان بزرگ دین است حفظ کنند و از هر کاری که بهانه به دست دشمنان می‌دهد بپرهیزند و نیز از اعمالی مانند قمه زدن و قفل در تن کردن و امثال آن که رهبر معظّم انقلاب در بیانات پربار خود به آن اشاره نمودند اجتناب جویند.

زیرا این اعمال دست آویزی به دست دشمنان خواهد داد تا کلّ این مراسم عظیم و سازنده را زیر سؤال برند، قمه را باید بر سر دشمن کوبید نه بر سر دوست، قفل را باید بر دهان دشمن زد، نه بر تن دوست، درست است که انگیزه این افراد عشق به امام حسین علیه السلام و مکتب اوست ولی باید توجّه داشت که مقدس بودن انگیزه به تنهایی کافی نیست، باید نفس عمل هم مقدّس باشد، کیفیّت عزاداری یا باید در نصوص اسلامی وارد شده باشد و یا مشمول

ص: ۵۳

عمومات و اطلاقات ادلّه گردد، و این گونه کارها مسلّما "نه منصوص است و نه مصداق عزاداری در عرف عقلًا و اهل شرع، به علاوه موانعی نیز از نظر شرع در برابر آن قرار دارد، و به تعبیر دیگر نه مقتضی شمول عمومات موجود است و نه مانع، مفقود.

درست است که جمعی از بزرگان فقهای شیعه پیشین قدس اللّه اسرار هم اجازه بعضی از این امور را در عصر خود به دلایل خاصی داده‌اند ولی آنها هم اگر در عصر ما و شرایط زمان ما بودند به یقین طور دیگری فتوا می‌دادند.

۳- باید توجّه داشت که هدف اصلی قیام امام حسین علیه السلام همانگونه که در وصیت تاریخی معروف آن حضرت آمده احیای امر به معروف و نهی از منکر بود بر همه عاشقان مکتبش لازم است این دو فریضه الهی و قرآنی را زنده کنند و به امام و پیشوای بزرگشان اقتدا نمایند، و از طریق صحیح و حساب شده با منکرات به مبارزه برخیزند، و با گفتار و اعمال خود معروف را زنده کنند.

ص: ۵۴

خداوندا همه ما را از پیروان راستین مکتب آن بزرگوار قرار ده، و مشمول شفاعتش در دنیا و آخرت بنما، آمین یا رب العالمین. (۱)

نذر و وقف

یکی از سنت‌های پسندیده مسلمانان، نذر اعمالی است برای معصومین علیهم السلام یا اموالی برای آنان و همچنین وقف ملک یا مالی برای آنان و این سنت حسنه همچنان رواج دارد و از آنجا که برخی از زائران گاهی برای عمل به نذر خود یا صرف منافع موقوفات، راهی آن دیار می‌شوند، توجه به برخی از احکام نذر و وقف که ارتباطی با آن پیشوایان پاک و حرم‌های مطهّر آنان و امور مربوط به ایشان دارد، مفید خواهد بود:

۱. در نذر باید صیغه خوانده شود و لازم نیست آن را به عربی بخواند؛ پس اگر بگوید: «اگر مریض من خوب شود برای خدا بر عهده من است که ده هزار تومان به حرم امام حسین علیه السلام بدهم» نذر او صحیح است و باید مطابق آن عمل کند، بنابراین اگر صیغه نذر نخوانده باشد، عمل به آن واجب نیست. (۲)

۲. انسان کاری را می‌تواند نذر کند که انجام دادن آن

۱- استفتاء

۲- توضیح المسائل، م ۲۶۴۱

ص: ۵۵

برایش ممکن باشد؛ بنابراین کسی که نمی‌تواند پیاده به نجف یا کربلا برود، اگر نذر کند پیاده برود، نذر او صحیح نیست. (۱)

۳. اگر انسان نـذر کنـد کاری را انجام دهـد، باید همان طور که نذر کرده عمل کند، پس اگر نذر کند روز اوّل ماه به زیارت برود، چنانچه روز قبل یا بعد از آن برود، کفایت نمی‌کند و به نذر عمل نشده است. (۲)

۴. اگر نـذر کنـد که به زیارت یکی از امامان علیهم السـلام برود، چنانچه به زیارت امام دیگر برود کافی نیست و چنانچه به واسـطه عـذر نتوانـد آن امام را زیارت کنـد، چیزی بر او نیست بنابراین اگر نـذر کرده باشد به زیارت یکی از امامان مدفون در آن کشور یا یکی از امامزاده یا اماکن مقدس برود و به جهتناامنی و عذری دیگر نتواند برود چیزی بر او واجب نیست. (۳)

۵. کسی که نذر کرده به زیارت برود و غسل زیارت و نماز آن را نذر نکرده، لازم نیست، غسل و نماز را انجام دهد.(۴)

۶. اگر برای حرم یکی از امامان علیهم السلام یا امامزادگان چیزی

۱- توضیح المسائل، م ۲۶۴۷

۲- توضیح المسائل، م ۲۶۵۱

۳- توضیح المسائل، م ۲۶۶۰

۴- همان، م ۲۶۶۱

ص: ۵۶

نـذر کنـد، باید آن را به مصارف حرم برساند؛ از قبیل فرش و پرده و روشـنایی امّا اگر نتواند به این مصارف برساند، به افراد مسؤول یا عالمان متعهد مراجعه کند تا به مصارف شرعی آن برسد. (۱)

۷. اگر چیزی را نـذر خود امام علیه السـلام یا امامزاده کند، چنانچه مصـرف معینی را قصد کرده باید به همان مصـرف برساند و اگر مصرف معینی را قصد نکرده، باید به فقیران و زائران بدهد یا مسجد و مانند آن بسازد و ثواب آن را به امام هدیه کند. (۲)

۸. اگر چیزی را به حرم امامان علیهم السـلام یا امامزادگان وقف کرده باشد، منافع آن صرف در تعمیر و نور و خدمت کاران حرم و نگهبانان و سایر امور مربوط به حرم می‌شود. (۳)

۹. اگر چیزی را برای سیدالشـهدا علیه السـلام وقف کرده باشند، صرف در عزاداری آن حضرت؛ مانند مزدِ قاری و مداح و آنچه در مجلس عزای امام حسین علیه السلام متعارف است می‌شود. (۴)

تربت امام حسین علیه السلام

به پاس فداکاری امام حسـین علیه السـلام و شهادت ایشان در راه احیای دین، آثار و احکام خاصی برای خاک قبر (۵) آن امام قرار داده شده است:

۱- در حال نماز سـجده بر تربت امام حسـین علیه السـلام مستحب است و سبب افزایش ثواب نماز می‌باشد. (۶) توضیح المسائل، م ۲۶۲۸.(۷)تحریرالوسیله، ج ۲، ص ۳۱۰، م

۴- حفظ احترام آن لازم است و هرگونه بی احترامی به آن حرام می‌باشد، از جمله:

* نجس کردن آن جایز نیست.

۱- همان، م ۲۶۶۲

۲- همان، م ۲۶۶۳

۳- تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۷۴، کتاب الوقف، م ۵۷

۴- تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۷۴، کتاب الوقف، م ۵۸

۵- در روایتی از امـام صـادق علیه السـلام آمـده است که اگر تـا یک میل ۱۸۰۰ متر اطراف قبر آن حضـرت خاک بردارنـد، احکام تربت امام حسین علیه السلام را دارد.

۶- العروهٔ الوثقی، ج ۱، فی مسجد الجبهه، ص ۶۴۶، م ۲۶- توضیح المسائل

۲- خوردن هر نوع خاکی حرام است به جز تربت حسینی که خوردن اندکی از آن به نیّت شفا گرفتن جایز است.

۷-

۳- برآوردن کام نوزادان با تربت حسینی مستحب است.

ص:۵۷

ص: ۵۸

* انداختن آن در جایی که بی احترامی باشد حرام است.

* اگر در جایی که بی احترامی باشد بیفتد باید آن را بیرون آورند، حتّی اگر در چاهی باشد و بیرون آوردن تربت ممکن نباشد، در صورت امکان باید چاه را تعطیل کنند.

۵- مستحب است، هنگام دفن میت مقداری تربت همراه او گذاشته شود و با حنوط (۱)او نیز مخلوط کنند.

۶- کالایی که به جایی می‌فرستند مستحب است مقداری تربت هم همراه آن بگذارند، مثلًا جهیزیه دختر.

۷- بوییدن و بوسیدن تربت امام حسین علیه السلام و بر چشم مالیدن مستحب است، و حتی دست کشیدن بر آن و بر سایر اعضای بدن مالیدن نیز ثواب دارد. (۲)

از این مسائل بر می‌آید که مستحب است تمام زندگی همراه با تربت حسینی باشد، آغاز و ادامه و پایان.

تسبیح تربت

ذکر گفتن با تسبیحی که از تربت امام حسین علیه السلام ساخته شده باشد و حتی همراه داشتن آن مستحب است، حال که سخن از تسبیح تربت به میان آمد، بجاست تاریخچه مختصر آن نیز گفته شود:

پس از آنکه پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله ذکرهای معروف را به دخترشان حصرت زهرا علیها السلام آموختند، ایشان برای شمارش آن ذکرها، تسبیحی از نخ پشمین ساختند که به آن گره‌های متعدد زده بودند، پس از شهادت حضرت حمزه سید الشهداء علیه السلام در غزوه احد، حضرت زهرا علیها السلام از تربت ایشان تسبیحی ساخته و به نخ کرده بودند و با آن تسبیحات را می گفتند، مردم نیز پس از آن همین گونه عمل کردند، چون امام حسین علیه السلام در کربلا به شهادت رسید، به خاطر فضیلت تربت او، این کار درباره تربت قبر آن امام شهید انجام گرفت. امام صادق علیه السلام فرمود: من کان معه سبحهٔ من طین قبر الحسین علیه السلام کتب مسبّحاً و ان لم یسبّح بها. (۳)

هرکه تسبیحی از تربت قبر حسین علیه السلام داشته باشد، تسبیحگوی نوشته می‌شود، هر چند با آن تسبیح نگوید.

آب فرات

فرات رودخانه عظیمی است که حادثه عظیم کربلا در نزدیکی آن اتفاق افتاده است و یادآور تشنگی ابا عبداللّٰه‌الحسین علیه السلام و یاران ایشان در روز عاشور است.

مطابق آنچه در روایات آمده، آب این رودخانه دارای فضیلت و برکت بسیاری است (۴) به چند نمونه از احکام فقهی مربوط به این آب اشاره می‌شود:

۱. نوشیدن در هر حال و برای شفا یافتن از بیماری مستحب است و اثر دارد. (۵)

۲. مستحب است کام نوزاد را با آب فرات و تربت سیدالشهدا علیه السلام بردارند.(۶)

۳. مستحب است غسل زیارت قبور معصومین علیهم السلام در صورت امکان با آب فرات باشد. (۷)

و الحمد للّٰه اوّلًا و آخراً

۱- حنوط: مقداری کافور که بر جاهای سجده میت می‌گذارند: بر پیشانی، کف دستها، سر زانوها و نوک انگشتان بزرگ پاها.

۲- برای توضیح بیشتر می‌توانید به کتاب فرهنگ عاشورا، ص ۱۱۹ مراجعه کنید.

۳- بحار الانوار، ج ۸۳، ص ۳۳۲.

۴- سفینهٔ‌البحار، ج ۷، ص ۴۹.

۵- سراج‌الشیعه فی آداب الشریعهٔ، ص ۳۶ در آداب خوردن و آشامیدن.

۶- تحریر الوسیلهٔ، ج ۲، ص ۳۱۰، م ۲.

۷- سراج‌الشیعه فی آداب الشریعه، ص ۲۴۱، در آداب زیارت.

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِكُمْ خَیْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : -۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-IR۹۰ ۵۳-۰۶۰۹به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹